

IZHAJA VSAKI DAN
med ob nedeljih in praznikih ob 5., ek ponedeljkih ob 9. zjutraj.
Posamezne štev. se prodajajo po 3 rvd. (6 stot.) v mnogih
tehnikah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, Št. Petru,
Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele štev. po 5 avč. (10 stot.).
OSLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1
kolone. CENE: Trgovinske in obrtne oglase po 8 st. mm,
smrtnice, zahvale, poslanice, oglase denarnih zavodov po
20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka
naslednja vrsta K 2. Mali oglasi po 3 stot. beseda, naj-
manj pa 40 stot. Oglase sprejema Izseratni oddelki uprave
„Edinosti“. — Pisacu se izključno le upravi „Edinosti“.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinstvu je moč!

NAROČNINA ZNAŠA
za vse leta 24 K, pol leta 12 K, 3 meseca 6 K; na na-
ročje brez dopolnega naročnine, se uprava ne ozira.
Naročna na nedeljske izdanje „EDINOST“ stane: edo-
letno K 5-20, pol leta 2-60.
Vsi dopisi naj se pošljajo na uredništvo lista. Neprak-
vana pisma se ne sprejemajo in rekompli se ne vredijo
Naročnino, oglase in reklamacije pošljati na upravo lista.
UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Naročni dom)
Izdajatelj in odgovorni urednik STEFAN GODINA. Lastnik
konsorcijskega lista „Edinost“. - Natisnila tiskarna konsorcijska
lista „Edinost“ v Trstu, ul. Giorgio Galatti št. 18.
Poštno-kranjski račun št. 841-652. TELEFON R. 11-57.

Brzjavne vesti.

Goverica o sestanku carja s cesarjem Franom Josipom.

RIM 19. — Tukaj se širi govorica, da obišče car po svojem sestanku s kraljem Viktorjem Emanuelem cesarja Franca Josipa v Puli.

Češki zdravniki in kongres v Pečti.

PRAGA 18. Češki zdravniki so zapričeli akcijo proti mednarodnemu medicinskemu kongresu v Budimpešti. Danes so na svoji sej sklenili, da se sicer udeleže kongresa, ali da najodločneje odklonijo vsak posel grake vlade, nad arskega novinista in kolegov na bankete in druge srečanosti. Udeleže se konkretno smo v zemljstvene avhe.

Srbski minister pri kralju Edvardu.

MARIJINI VARI 19. Kralj Edward je poslal srbskega ministra zunanjih zadev Milovanovića za soboto na obed.

Poraz Vsenemcev.

AŠ 18. Na občinskih volitvah v tretjem volinem razredu so propadli kandidati Schönererjeve stranke, ki so imeli doslej ta volilni razred. Leta en dan te stranke je na voliti prodili, ostale matice so dobili kandidate napredne in radikalne stranke.

Velika nesreča zbog električnega toka. 10. mrtvih. Celotno mesto v nevarnosti.

MILAN 19. V Oginoti prilično 2000 prebivalcev brojčenem mestu, oddaljenem 8 km od Lece (Lombardij) se je utrgalo glavna dovodna žica električne sile, zbog česar se je razširila 3000 voltorjev električne sile na stranske žice, tako, da so bile naenkrat v nevarnosti vse hiše. Prebivalci so leteli h tipkom, da bi ustavili električni tok, a ker so bile vse tipke pr napolnjene z elektriciteto, je bil vsek, ki so je dotaknil tipk, na mestu mrtev. Na ta način je poginlo — kolikor je duseval zasno — 10 oseb. Večja nesreča je bila preprečena le s tem, da je imel nekdo toliko bludnokrovnosti, da je brzjavil v Lecc, najverjetnej električni tok.

Podrobnosti manjkajo.

† Profesor dr. Gumplovic.

GRADEC 19. Znani narodni ekonom in sociolog, pokojeni vsečilični profesor dr. Ludovik Gumplovic iz njegova sestrega Frančiška sta danes ob 10. uri predprednade v svojem stanovanju, Grillparzer-strasse št. 15 izbrana skupen sam mor. zastopili se s čujankijem. V pismih, ki sta jih zapustila, sta izjavila, da bočeta skupno umrli radi neozvanične bolezni, oslepiljenja in raka na jenku. To izjavo sta podpisala obe. Narečila sta, naj trupli prepeljajo v mrtvašnico bolnišnice.

Potres v Meksiki.

MEKSICA 18. V Acapulcu v Meksiki so zopet čutili tri močne potresne sunke. — Nadalje poročajo o močnem potresu v Charlestetu v Južni Karolini. Brzjavne proge so deloma pretrgane.

Vihar v Atlantskem oceanu.

PARIZ 19. Jutrenji listi poročajo, da je včeraj ves dan razsajal ob atlantski obali Francije silen vihar, ki se ga je čutilo tudi tukaj. Poroča se, da je ponesrečilo mnogo

ladij. Pri Brestu so ponovno čuli signale v sili nekega parnika. Vendar ni bilo možno prisluščiti parnika na pomoč. Danes zjutraj so potegnili iz morja dva utopljeni mornarji. Ponearečili sta dve jadrenici.

Boji okoli Melile.

MADRID 19. — Kralj Alfonz je prispel semskoj iz San Sebastiana. General Marina v Melui razpolaga s 120.000 vojaki. Dobil je naloz, da maršira proti sovražniku. Špančka je sklenila, da postopa proti Kabilom brez pardona.

MADRID 18. Mavri so ujeli španskega generala Martineza in 40 ljudi njegovega spremstva. Vrhni poveljnik španske vojske je takoj poslal glasnike k kabili, ki voditelj, z vprašanjem, pod kakimi pogoji bi vjetnike spustil na svobodo. Mavrski poglavari so odgovorili: Prepozno je! Valed pomakanjanja živca smo jih postreljali. — Med španskimi četami je nastalo vsled tega zmožno ogroženje. Pričakuje se, da krenejo španske čete na odločni napad proti Mavrom.

Turčija.

CARIGRAD 19. Cesar Viljem je pozval Mahmud Šefket pašo, da se udeleži nemških jesenskih vojaških voj. O tem bo sklepal ministriški svet.

CARIGRAD 19. — Zbornica je izvolila odgovornost, ki običa meseca septembra in oktobra Dunaj. Berolin in Petrograd.

KOLIN 19. — „Kölner Zeitung“ poroča iz Carigrada: Neki ameriški sindikat je predložil velikemu vezirju koncesijsko prošnjo za gradnjo 2000 km dolge železnice od Sirasa do jezera Var.

CARIGRAD 19. Sinoči je bila ministru za unanje stvari izločena kolektiva nota zaščitnih vlasti. Vsebino drže tajno. Stališče zastopano v noti je baje, naj porta cikar v krečansko vprašanje ne umešava Grške, ker se into tiče lastnih vlasti.

SOLUN 18. — V minoli noči so skušali Grki razdejati podmoriske mine pri Karabuku ob vhodu v sovunke pristanišče; bili so pa zaraženi in srečani.

BEROLIN 19. — L. Sauer poročajo: Policijski raznatieli je lahko govoril, naj preči izkrcavanje potnikov z grškimi potniškimi četami, četudi prihajajo isti z inozemskimi ladjami.

CARIGRAD 19. Zagotovila se da namenita porta preprečiti protigrški bojkot. — Bojkot v Smirni in v Cargradu je že pričel.

Spor med Turčijo in Grško glede Krete
Škoda zbog bojkota grških ladij.

SOLUN 19. Zbog bojkota grških ladij trpi tudi turške in trsenske trgovine občutno škodo. To velja posebno glede kavne živine. V pri vrat je prizadel izvoz za Kreto, Grško in Egipt. Vsi doseganjci protesti so bili trusne, ker so oblastnici brez vsake moči napravili bojkotnemu odboru.

Kreška zbornica se je odgodila v znak žalosti.

ATENE 19. — Kreška zbornica se je včeraj odgodila v znamenu žalosti radi srečanja grške zastave.

CARIGRAD 19. — Časopisi povdaranje z zadovoljstvom, da je smatrati odstranitev

vidiva noč, več Jurček? ... Ne, to bo pa za te da si kupis piščal, ker vem, da si priđen. Prav tako mi je reklo, Anka, stisnil mi je v roko groš in nato odšel po stezi v polju.

Na na pogača, Jurček, ker si tako priđen... Toda tega ne pravi nikomur, več Jurček! je dala Anka pastirčku kos pogače in ga pohovala po licu.

Nikomur ne bom pravil tega, Anka, ker vem, da so jezik zelo ludobni! je resno govoril Jurček in spravil pogačo v žep.

Tako, vidis, je prav, Jurček... na, tukaj še kos pogače! in dala mu je še kos po gáde...

Hm, hm... šentraje, no... to je pa res preklicana stvar... Ali nisem pravil že prej: Že za moža bi ga vzel... ej, kako lep parček! veselo se je amehljil očka med vratim.

Odšel je Jurček in veselo zažigal, Anka in očka pa sta sedela k misici in večerjala... Kroginkrog hišice so peli kosički in slavčki, tih je vstajal mrak iz dolinic in na galjčki po ekencih so se sklanjali drug k drugemu, skrivno šepetajo... Sladke sanje je

grške zastave na Kreti kot prvi uspeh porte in ustavnega režima v vprašanju Krete.

Vendar Turčija s tem še ni zadovoljna; zahtevala boste tudi opustitev grških pečimb znamk. Turška poštna uprava bo protestirala pri mednarodni poštni zvezni v Bernu.

* * *

ATENE 19. — Ministriški predsednik Ralli je sinoči izročil turškemu odpolancu odgovor Grške na zadnjo noto porte. Ministr za unanje stvari je slično noto izročil začopnikom starih zaščitnih vlasti.

AMSTERDAM 19. — Danes zjutraj je v Zaandamu izbruhnil požar. Pogorelo je pet hiš. Zgoreli so tudi ena žena in trije otroci.

PARIZ 19. — Egiptovski podkralj je nedavno radi grško-turških dogodkov prekinil svoje lečenje v Divonne-les-Bains ter odpotoval v Carigrad.

ISL 19. — Angleški ceremonijer Honorable Artur Walsch se je danes vrnil v Marijine var.

SEBASTOPOL 19. Včeraj so slovensko odprili spomenik generalnemu adjutantu grofu Totlebenu, ki se je udeležil brambe Sebastopolja v krimski vojni.

BELIGRAD 18. Kralj, prestolonaslednik Aleksander in princesa Helena so se v pondeljek povrnili iz Ribarske Banje v Belograd.

K parlamentaristični krizi v Austriji.

Včerajšnjo trditev, da krivda na sedanjem parlamentaristični krizi ni v parlamentu samem, ampak v vladnem zasedumu — moramo še nekoliko konkretizirati.

Rekli smo, da včerajšnji krizi je v dejstvu, da sestava vlade ne odgovarja sestavi parlamenta! To je očeta raznica. Dočim se je parlamentarizem democratiziral in smo se z volilno reformo vse začeli približati zavzetemu cilju, ko bomo mogli govoriti v ljudskem parlamentu v popolnem smislu te bude, je vlast ostala po svoji sestavi — birokratična — feodalna in zato tudi nasprotna tisti suverenitetu, ki gre ljudskemu parlamentu po duhu konstitucije in principu parlamentarizma.

Mesto da bi bila vlast vzetata iz parlamenta in da bi bila po naredi parlamenta iz konflikta načiniza in izvrševalca in organ vladine parlamente, se naša vlast čuti nad parlamentom, ki ga upošteva le tedaj in le v teliku, kadar in v kolikor je parlament na uslug. Pri nas je razmerje med parlamentom in vlastjo ravno naobratno, nego v starih konstitucionalnih deželah, kjer žive resnično konstitucionalno življenje. V teh poslednjih izvaja vlast voljo parlamenta, pri nas pa je vlast eksponent drugih izvenparlamentarističnih, suvereniteta parlamenta prezirajočih vplivov in faktorjev. Pod tem protinavarem, nelegičnim in protiustavnim razmerjem pa trpijo izlasti in Slovani. Za Nemece je dobro. Ravno ob tem razmerju leži oni vedno na mehkem, ker vedo, da ravni tisti vplivi in faktori, na katere smo mislili gori, z vsemi svojimi tradicijami stremejo po obranitvi nemške hegemonije, da streme ravno za tem, kar bi se ob ljudskem parlamentu z vsemi, njegovi pravicami in prerogativami moralno v hipu porušiti!

Mesto da bi bila vlast vzetata iz parlamenta in da bi bila po naredi parlamenta iz konflikta načiniza in izvrševalca in organ vladine parlamente, se naša vlast čuti nad parlamentom, ki ga upošteva le tedaj in le v teliku,

kaži jasno je, da je moralno priti kakor dodelek narave, da so se Slovani odločili enkrat za brezobzirno borbo v atmoglavljene takega režima: politično tako protodemokratičnega in protiustavnega a narodno tako Slovanstvu so vprašnega??!

Nam gre za življenje in bodočnost.

Zato se morajo nehati vse obzire, ko vidimo nevarnost, da bi ob neki parlamentarni navadenosti hirali in umirali pod pritiskom de facto absolutističnega nemško-českega režima.

Spor med ministri.

DUNAJ 19. V ministriškem svetu je zadradi nemških navadov na Čehu na Nižjem Avstrijskem prišlo do ostrih spopadov med češkim ministrom Žičkom ter nemškim ministrom Schreinerjem. Hohenburgerjem in Haerdtlom. Spopad bo imel mesta resne posledice.

Sklep „Slovenske unije“ proti septembarskemu zasedanju državnega zbora.

PRAGA 19. „Narodni List“ poročajo, da se je sklenilo v seji „Slovenske Unije“ z 9 proti 7 glasovom, da nastopi „Unija“ proti septembarskemu zasedanju državnega zbora.

Slov.

“Slovenia”

Na interesanten način se bavi s to konferenco „Agramer Tagblatt“. Ta izvajanja so za nas tem zanimiveja in važnejša, ker le opravičujejo to, kar smo mi včeraj rekli o

Luna sije,
kladivo bije..

Peli so fantje pod lipo, peli so vse veleni in sredni, in med njimi je pel tudi Županov Nace. Prvič je pel s fanti na vasi, prvič je njegovo hrepenejo, izlito v sladko melodijo, hitelo k ljubici na konec vasi... Začudil so se sicer fantje, ko je prišel med nje, toda rekli mu niso nicesar, ker so bili mladi in polni hrepeneja, kakor on...

Ti si kriva...

In izdrhtela je hrepeneča pesem... Zariskali so fantje in vsek je šel svojo po, več k svoji ljubici malko povatoval... In tudi Županov Nace se je napotil, napotil se je k beli hišici med zelenjem... Začelel si je že večkrat fantovskega življenja in njegove želje so se izpolnilo — šel je prvič vosačov... Narahlo je šumelo zelenje, z mirnim pasmebljajem se je amehljala hišica, blaženo so se amehljala okenca, vablivo nageljčki...

Potrkal je... prisluškoval... nič... vse tih... Potrkal je drugič... zopet nič... kakor prej...

„Anka, ali siš Anka

V Trstu, dne 20 avgusta 1909

rečeni konferenci in parlamentarični krizi sploh.

Mi smo izvajali, da prvi pogoj za sanjanje parlementa je s premembo vladnega zistema, ker le ta zanaša vzbujevalec bolezni v organizem parlementa. Člankar v zagrebškem listu pravi: Voditelja obstrukcije Udržal in dr. Šusterič sta izjavila na konferenci, da sta stopila v opozicijo proti vladni zato, ker se vlasta opira na Nemce in izključa Slovane. V podkrepljenje te trditve navaja člankar, da je Bienerth po svojem čutstovanju Nemec, politično pa je "fortwurstler". To je nekako: naj gre, kakor gre, samo da vleče dalje! Zato se ne more nikdar odločiti za kako celotno delo. In če že kedaj poseza vmes, dela to na skodo Slovanov. Tako so tudi jezikovni zakoni za Češko le sankcijonirano "fortwurstovane", po katerem vendar le Nemci prihajajo do prepotence.

Mi smo naglasili včeraj, kako je avstrijska vlast vzdolj uglasnemu sklepu parlementa privolila Madjarom v stvari agrarne banke v Bosni. "Agramer Tagblatt" pa pravi: "Slovane v državi izročajo Madjaram na milost in nemilost. Dokaz: bosanska agrarna banka in odveza kmetov!"

Mi smo napisali proti poljski delegaciji obtožbo, da podpira vsak vladni zistem in s tem utrja pozicijo Nemcov. Zagrebški list pa izvaja: Polaki v Avstriji zavzemljejo izjemno stalične. Dosegli so že vse, kar so hoteli in mogli. V nasrednem pogledu nimajo ničesar več želitev od vlade. Popolni gospodarji so v svoji deli. Zato ne vidijo več povoda, da bi vlasti oponirali. Naj je vlasta še tako protislovanska — Polaki ne občutijo tega.

Mi smo očitali Poljakom, koliko škodujo drugim Slovanom s tem, da za časa vake krize, navstale po krividi Nemcov in vlasti (in tretji tudi Poljakov, ker podpirajo vladni zistem) jemljejo na-se naloge, da mirejo — Slovane. Člankar v "Agramer Tagblattu" pa meni: Polake vendar peči nekoliko veste, ker se svojim vedenjem škodujejo slovanski stvari. Zato je poljski klub inauguiral to konferenco, poskuse, da bi se vsa naspratna izgledala.

Mi smo vskliknili: Zastonj vti napori Globinskega! Tega mnenja je tudi "Agramer Tagblatt", češ: Poljski klub se sam ne naša nikakega vseha svoji akciji. Kako naj se združijo toli difencirani interesi nemških nacionalcev in Slovanov?! Kako naj tisti Slovani, ki so prisiljeni v boj, ki si morajo nedovisno položenje šele priboriti, podpirajo vlast, ki aspiracije Slovanov le zavira?! Naj se ž to imenuje obstrukcijo ali oposicijo, jedro vataja isto!

Mi smo rekli, da Slovani ne morejo vprejemati nikakih obvez glede svoje taktike, dokler niso z vlasto na čistem. Člankar v zagrebškem listu pa izvaja: In če na jesen ne pride do nikake spremembe v ameri vladne politike, mora nadaljevati opozicija. Če pa ima opozicionalna manjšina proti sebi vladno večino, je siljena poseči po obstrukciji. Na ta način ne bo prav nič doseženega — konference. V politiki je kakor v vojni, kjer so ojeti spopadi, se tudi strelja.

Vidimo torej, da se naziranja v zagrebškem listu krijejo z načini. In zato moremo le pritrdiri zaključnim izvajanjem zagrebškega tovariska.

Nad besedami in dobrimi nameni so življenske potrebe. Te (življenske potrebe) so v zadnje čase prisilile Slovane, da so natopili energične, sazavestneje — bolje pripravljeni za odpor. Oni hočejo, da se jim slednjič i z polni narodni program. In ravno zato, ker so izgovori, ki so jih imeli v časih parlementa kurili vedno pri rokah, od padli (torej: je sedanjem vendar nekoliko drugače nego je bil prejšnji), je nevolja Slovanov narastla. Ničesar ne more človeka, ali stranko, ali narod tako izcrpljati nego vedno obračanje na istem mestu, da se ne more makniti z mesta. To je bolna točka slovanskega vprašanja v Avstriji. Obstrukcija je bila izraz nevolje. Kaj more pomagati tu vsa ta konferanca Globinskega, dokler se ne odpravijo v roki?!

Na konferenci so si politiki govorili lepe besede, so si v največi bljudnosti delali koncesije, ki — nikogar ne vežejo! Govorili so vsoj "da", da-ni se ima v resnici glasiti: Non possumus!

Drž posl. dr. Kramař o češkem izletu v poljske dežele.

Čehi so vračajo domov iz Varšave zadowolni in polni načudjenja in najboljih nad. Od Krakova do Varšave so jih vprejemali Poljaki kakor najbolje brate, izkazovali so jim toliko ljubavi kakor še nikomur doslej. Vspremeli so jih kakor učitelje in apostole, kakor blagovestnike boljše bodočnosti Slovanstva. V svojem glasilu piše drž. posl. dr. Kramař o tem češkem izletu sledeče:

"Bila bi naravnost samoubijalna politika, uničevanje zgodovinske misije in pomembnosti Rusije, ako bi se poslednja sama izključila iz slovanske politike. In toliko mora biti danes jasno, da vse v Rusiji, da je absolutno nemogoče, da nesmiselno in smešno, ako govorimo o Slovanatu, se imenujemo Slovane, ob enem pa tlačimo drug slovanski pravice, torej vse to, kar so morali avstrijske države in njenih državljanov. A da

Nemci dovoliti Čehom in še sibkejim Slovencem. V tem pogledu gre ruskia politika roka v roki z največimi sovražniki pravičnosti in humanitete: z velikonoščkim bakiščem in hunskeškim Madjari. Tdno uverjen sem, da v Rusiji v nedaljni bodočnosti zmaga zdravi človeški razum na vsej črti in da se uveljavlja volja za spolnjevanje historične, svetovnozgodovinske in iskrškega naroda v Slovanstvu. Nadejam se, da ne ostane neuvažovan v "Novem Vremenu" priobčen predlog g. Pilenka, naj bi vse Slovarstvo slovensko proslavilo 500-letnico grunwaldske bitke. Mi Čehi bi se udeležili take slavnosti redostno in v navdušenju. Saj se je na strani Rusov in Poljakov boril tudi na Žižka proti nemškim vitezom! In ako se posreči, da se varšavski dnevi poljsko-češkega pobratstva razširijo v velikanovo poljsko-rusko-češko proslavo zmage nad ekspanzivnim germanstvom, da to slavje postane skupno trem narodom in vsemu Slovanstvu, potem zadobi slovanska zavest koren v najstirih plasteh narodov, kar bi bil naš globokozaščiten cilj! Korak za korakom, brez bojazni in stahu naprej do končnega uspeha!

Da naši prihajajo v Varšavo in da jih Varšava vprejemlje z odprtimi rokami in bratskim srcem: to je velik vseh novoslavizma.

Mi smo napisali proti poljski delegaciji obtožbo, da podpira vsak vladni zistem in s tem utrja pozicijo Nemcov. Zagrebški list pa izvaja: Polaki v Avstriji zavzemljejo izjemno stalične. Dosegli so že vse, kar so hoteli in mogli. V nasrednem pogledu nimajo ničesar več želitev od vlade. Popolni gospodarji so v svoji deli. Zato ne vidijo več povoda, da bi vlasti oponirali. Naj je vlasta še tako protislovanska — Polaki ne občutijo tega.

Mi smo očitali Poljakom, koliko škodujo drugim Slovanom s tem, da za časa vake krize, navstale po krividi Nemcov in vlasti (in tretji tudi Poljakov, ker podpirajo vladni zistem) jemljejo na-se naloge, da mirejo — Slovane. Člankar v "Agramer Tagblattu" pa meni: Polake vendar peči nekoliko veste, ker se svojim vedenjem škodujejo slovanski stvari. Zato je poljski klub inauguiral to konferenco, poskuse, da bi se vsa naspratna izgledala.

Mi smo vskliknili: Zastonj vti napori Globinskega! Tega mnenja je tudi "Agramer Tagblatt", češ: Poljski klub se sam ne naša nikakega vseha svoji akciji. Kako naj se združijo toli difencirani interesi nemških nacionalcev in Slovanov?! Kako naj tisti Slovani, ki so prisiljeni v boj, ki si morajo nedovisno položenje šele priboriti, podpirajo vlast, ki aspiracije Slovanov le zavira?!

Naj se ž to imenuje obstrukcija, jedro vataja isto!

Mi smo rekli, da Slovani ne morejo vprejemati nikakih obvez glede svoje taktike, dokler niso z vlasto na čistem. Člankar v zagrebškem listu pa izvaja: In če na jesen ne pride do nikake spremembe v ameri vladne politike, mora nadaljevati opozicija. Če pa ima opozicionalna manjšina proti sebi vladno večino, je siljena poseči po obstrukciji. Na ta način ne bo prav nič doseženega — konference. V politiki je kakor v vojni, kjer so ojeti spopadi, se tudi strelja.

Vidimo torej, da se naziranja v zagrebškem listu krijejo z načini. In zato moremo le pritrdiri zaključnim izvajanjem zagrebškega tovariska.

Nad besedami in dobrimi nameni so življenske potrebe. Te (življenske potrebe) so v zadnje čase prisilile Slovane, da so natopili energične, sazavestneje — bolje pripravljeni za odpor. Oni hočejo, da se jim slednjič i z polni narodni program. In ravno zato, ker so izgovori, ki so jih imeli v časih parlementa kurili vedno pri rokah, od padli (torej: je sedanjem vendar nekoliko drugače nego je bil prejšnji), je nevolja Slovanov narastla. Ničesar ne more človeka, ali stranko, ali narod tako izcrpljati nego vedno obračanje na istem mestu, da se ne more makniti z mesta. To je bolna točka slovanskega vprašanja v Avstriji. Obstrukcija je bila izraz nevolje. Kaj more pomagati tu vsa ta konferanca Globinskega, dokler se ne odpravijo v roki?!

Na konferenci so si politiki govorili lepe besede, so si v največi bljudnosti delali koncesije, ki — nikogar ne vežejo! Govorili so vsoj "da", da-ni se ima v resnici glasiti: Non possumus!

Dnevne vesti.

Je li Italijanov v Dalmaciji?! "Piccolo" dokazuje, da jih je. Kajti — tako pravi "Piccolo" — tudi zadaji dogodki so dokazali, da je Zadar čisto italijansko mesto in da je Dalmacija italijanska! Sam, da ti Italijani nimajo glasu v parlamentu, da bi se oglašali svetu, da ne bi pozabljali na njih. Ali dalmatinski Italijani se znajo vendar oglašati: prirjanjem razbojniških, sicilijanskih junastev v Zadru proti Hrvatom!

"Non potrebbero fare altrimenti; e tuttavia è inutile — pravi "Piccolo" — kajti, da se je kaj sli nega dogodilo v Francoskem ali v Italiji, dvignilo bi se vse francozko in italijansko novinstvo. V Avstriji pa vse velike dunajske novine molčijo".

"Piccolo" žuga radi tega mojka. Žal mu je, da veliki svet ne obsoja zaderskih banditov. Kajti mi ne bi hoteli obdolžiti italijanskega kolega, da zahteva odobravanje Evrope za Korzikance, za Mussoline v Zadru!

Ipak je tako. Italijanske novine reklamirajo parlamentarni mandat za Italijane v Zadru, ker da so to zaslužili se svojimi — razbojništvi. — Človek ne bi verjal svojim očem!!

Vprašamo sam: ali čitajo vse to tudi dalmatinski Hrvati? Pak: kako misijo odgovoriti na to blazno drzovitost?! Morda tako, da tudi nadaljev in nedalečne čase puste občino zadersko v rokah Korzikancev, da si bi mogli že jutri, na novih volitvah, dokazati, da je Zadar pretežno hrvatski?

Videsant Consules!

Kaj je potrebno za diplomata? Pišejo nam: V "Arbeiter Zeitung" smo čitali te dni, kaj vse se zahteva od avstrijskih diplomatov. Omenjeni list pravi namesto, da se posvečajo vsi oni aristokrati, ki so za častnike prešibki ali pa preneumni, diplomatični karijeri. Če se pomicati, da se tudi od častnika, ki se lahko skoči s par predviki, ki so živelii na račun drugih ljudi, ne zahteva ravno posebnih duševnih vrlin, potem si lahko predstavljamo, da je med diplomati le malo-mož, ki bi se odlikovali s posebnimi talenti. No, temu primerno so tudi zahteve, ki se stavljajo na avstrijske diplome. Te daje "Wiener Zeitung" objavila razpis za popolnitve nekoliko mest v diplomaciji. Od prosilcev, ki žele vstopiti v diplomatsko službo se zahteva:

1. Dokaz, da so samci, ali pa stanu primarno poročeni. 2. Da imajo vsaj 12.000 kron neprirajšnjih letnih dohodkov. Tak mlačid, ki torej dokazhe, da je stanu primerno poročen in ima 12.000 kron letnih dohodkov, dobi

takim ljudem ni na tem, da bi čuvali interese podnikov države, katero zastopajo, je jasno. Vse diplomatično delo teh ljudi obstoji v veseljih, zabavah, raznih galantnih aventurah itd. Čim več je te robe (namreč veselic, zabav in galantnih aventur) tem večji bo ugled države! A to se umeje, da za vse take stvari treba denarja. Ker pa država ne more toliko plačati, mora torej nameščati ljudi, ki imajo sicer dovolj lastnega imetja, a prazne glave.

No, to velja za diplome, ki zastopajo državo in njeni koristi zunaj. Kdo pa hoče postati minister zveznih zadev, mora vendar nekaj razumeti. A poleg tega mora biti vasi baron. Vsekako pa imajo prednost za mesta min. unanjih zadev grofje. Zato je bil počasni tudi baron Aehrenthal v grofovski stan. Bil je res že skrajni čas, da se je to zgodilo, ker je bil pravi skandal, da je stal na čelu diplomatičnega zbora avstro-ograke monarhije en navaden baron; to pa še posebno, če se pomisliti, da je bil prešni nemški kancelar Bülow celo knez, in mu je bil torej kar za dve stopinji naprej. Sedaj je stvar ponavljena.

Baron Aehrenthal je postal grof in s tem

pričakovan v šolski službi. G. Josip Mercina, delovodja na umetno obrtni strokovni šoli v Ljubljani, je imenovan v isti lastnosti na c. k. državno šolo v Trebušu.

Iz sv. Križa 19. avgusta: Naznanjam vam, da je danes zjutraj okolo 3. ure treščilo v hišo posetnika Josipa Tence št. 151 v sv. Križu. Ali, kar je napravila strela, je res prav čudno. Sin in sinaba imenovanega sta spala v isti izbi. V izbi je vse zdrobljeno, njima pa se ni nič zgodilo. Odčeta Josipa Tencea je ubilo kravo, istotko eno kravo posetniku Magajni. Res pravi čudež, da so pri Tencetu vse ostali pri življenju.

V odgovor Roseggerju. Na svojem zadnjem občnem zboru je sklenilo akad. ter. dr. "Balkan" pristopiti k "obrambenemu skladu" družbe sv. Cirila in Metoda; in sicer odpošlje K 100 — takoj, a ostalih K 100 tekom jednega leta. Slovenski visokošolski dijaki tržaški so hoteli s tem dati dokaz požrtvovalnosti, uvesti živahnjši tempo v podpisovanju prijav za "obrambeni sklad" ter s tem vspodbudit ona tržaške kroge, ki kaj več premorejo, nego pa — slovenke študentje!

Akad. fer. dr. "Balkan" je podaril g. Ivanu Grebenku, reisepientu c. k. finančne vložitve v Ljubljaju za ljudsko knjižnico, ki naj jo omenjeno društvo tam ustanovi. K 30! Društvo se najprisrečje zahvaljuje rodoljubnemu gosp. Grebenku za velikodušni dar. Boditi ta dar v vzgled zaveden Longarem, ki naj pride prido posamejno ta krasni vzgled narodne požrtvovalnosti! A naj bi bil tudi v vzgled vsem premožnejšim Slovencem in Slovanom v Trstu in okolici, da bi bolj podpirali hvalevredno in težavami spojeno delo ustanavljanja ljudskih knjižnic v okolici tržaški po akad. fer. dr. "Balkan"! — Živel gosp. Grubenc in njegov posnemovalci!

Zagoneten slučaj smrti.
Zločin ali naravna nagla smrt?

Gotovo je vsakomur znan prehod, ki vodi z vrha ulice del Belvedere, malo prej, nego se pride nad rojanske oboke v Rojan. Prehod je pozaan pod imenom "pri Acquaroli", ker je bila hiša, ki se nahaja na tem prehodu, prvotno last g. Acquaroli. Na tem prehodu, in sicer takoj v začetku in na desno stran, če gre z Belvederju v Rojan, se nahaja staro pritično, sedaj zapuščeno poslopje, v katerem je bila do pre leti livarna Famá. To poslopje je sedaj, kakor že rečeno, popolnoma zapuščeno in vsakomur odprto. Nekoč je bil v poslopu lesen pod, a sedaj je od tega poda ostalo samo tramovje in pa še par žaganje takoj pod okni, v katerih pa ni več niti ene šipe.

In pod temi žaganicami, pod tem ostankom poda, so včeraj v jutro našli mrtvo žensko.

Po Rojanu in po Belvederju se je bila takoj raznesla govorica, da se gre za zločin, da je bila ženska zadušena in celo, da je imela, ko so jo našli, polna usta prsti.

Ob 6. uri in pol zjutri je neki cunjar obvestil nekega redarja na Belvederju, da so tu in tu našli mrtvo žensko. Redar je takoj obvestil nadzornika Jazbinška, ki je najprej obrestil o tem policijski komisariat v ulici Luigi Ricci, in se potem sam podal na hce mesta, kjer je našel že polno ljudi, a pod rečenimi žaganicami mrtvo žensko. Ženska je ležala vznak, z golim spodnjim delom života. Bila je tudi toča, a čevlj in nogovice so ležali ob strani njene glave. Na videz je bila starca od 25 do 30 let.

Ko je pozneje prišel na hce mesta policijski komisar dr. Mlekuž skupaj z zdravnim drom. Biasioli, je najprej ta poslednji konstatiral smrt, ne da bi se mogel takoj z gotovostjo izreči o vzroku smrti. Zatem je dal komisar žensko preiskati, če bi se morda našlo pri njej kaj tacega, da bi se moglo pokojnico identificirati. In našli so res pri njej poselsko knjižico, glasečo se na ime Marija Rojko, rojena leta 1872 v Krčovini v ptujskem okraju na Štajerskem. Sicem pa ni gotovo, je li knjižica last pokojnice, kajti glasom knjižice, bi bila pokojnica stara že 37 let, dočim jih ne kaže — kakor že rečeno — nego k večjemu 30. Glasom knjižice je bila pokojnica zadušila v slu

Acquaroli. Oni triji da so pokojnico sili, vrtove, Če potrosimo po zimi na vrtue naj gre ž njimi, s ona da se je branila. Slednjih da so jo mladeniči vendar pregeverili, da je šla ž njimi.

Tržaška mala kronika.

Poskus samomora. Včeraj zjutraj ob 9. uri si je zasebnica Marija Šošić, stara 42 let, stanovanju v ul. Giuseppe Gatteri, prezela žile na levi roki. Zdravniška postaja je prišla še pravočasno in jo spravila izven nevarnosti. — Zdi se, da so jo rodbinske neprilike gnale v smrt.

Napad. Z Opčin nam pišejo: V noči med nedeljo in ponedeljkom sem šel z Opčin po Scelsanta v Trst. Dospovedi do obeliska sem opazil mladega človeka, ki me je ojstro ogledoval. Pri obelisku sem šel, da si privedem črevlje. Tu pa je oni mož skočil k meni, me prijet na prsi in rekel: Geld oder Leben! V tem hipu pa je priskočil fuančni stražar Zötter iz Šume in napadalec jo je popihal preko ceste v Šum. Finančni uslužbenec je bil tudi tako dobroten, da me je spremjal v Trst. Boditi mu izredena prisrčna zahvala.

Nenadna smrt. Ana Perz, stara 79 let, je stanovala s sinom Ivanom, neurečnim 20-letnim idijotom, v ul. Capitelli št. 14. Starka je predinočenjem nenadno umrla in sin je že hotel ledci poleg trupla, ali sostanovalci so opazili nastalo smrt in obvestili policijo ter mestni fizikat. Truplo so spravili v mrtvačnico pri Sv. Juštu. Sina so začasno spravili v ubožnico. V revni sobici, kjer je umrla starka, so našli zaboj z mnogimi dragulji in precejšnjim zneskom denarja, kar je oblast sprejela v svojo shrambo.

Koledar in vreme. — Danes: Štefan kralj. — Jutri: Ivana Františka vdova. — Temperatura včeraj: ob 2. uri popoldne + 27 Celz. — Vreme včerski: zjutri, dež, potem lepo.

Vremenska napoved za Primorsko: Sem-tretja oblačno. Hladni vetrovi. Vroče. Vročina varaste.

Društvene vesti.

Pevsko društvo "Adria" v Barkovljah naznaja slavnemu občinstvu in bratskim društvom, da priredi v nedeljo dne 12. septembra t. l. veliko veselico z bogatim vasporedom. Za to veselico se možki in meneši zbor pridno vežba, ker se bo pel veliki Foersterjev mešani zbor "Ljubica". Več pravočasno.

Trgovsko-izobraževalno društvo v Trstu. Radi posebne važnosti predmeta so odborovki in njih namestniki vabljeni, da se gotovo vdeležijo nocočanje izredne odborove seje, ki bo v društvenih prostorih točno ob 9. uri zvečer.

Predsednik. Telovadno društvo TRŽAŠKI SOKOL. v Trstu.

Danes zvečer ob 8. in pol je v telovadnici sestanek Sokolov, ki se udeleže v nedeljo zleta v Iliriko Bistrico.

Na zid! Odsek tržaškega "Sokola" v Rojaku vabi člene k sestanku, ki se bo vrnil v soboto, dne 21. t. m. v prostorih "Konsumnega društva" v Rijani.

Akad. Fer. dr. "Balkan" si je na svojem zadnjem občnem zboru, dne 14. t. m., izvolil sledči odbor: predsednik: Ivan Marija Čok, podpreds. Marija Dobrila, tajnik: Ivan Brezovec, blagajnik: G. I. Marušič, arhivar: V. Čermelj, pregledniki: Vaso Mirk in Karol Ferluga.

Darovi. — V družbi penzioniranih škrbinških cerkevnih pevcev se je nabralo 15. t. m. K 3.32 za moško podružnico sv. Cir. in Met. Dener hrani uprava.

Književnost in umetnost

Ilirska številka "Slovana". (IX) Vsebina. Alojzij Gradnik: Pismo. — Jaz hodim po. — Vladimir Levstik: Pesem. — Iz novega katekizma. — Fran Govekar: Ljudevit Gaj in ilirštvo. — Priobčil **: Ilirska kurz i. 1848. — Dr. Fr. Ilešič: Ilirec Ivan Navratil. — Dr. F. Ilešič: O Ljubljani v ilirski dobi (1848). — Vladimir Levstik: Sonet. — Alojzij Gradnik: Tih kraj. — Pavel Golob: Gazelica. — Milan Pugelj: Povest žurnalista — Jos. Kostanjevec: Prepozno. — Ivan Lah: Pesnik I. S. Machar v boju za antiko. — Dr. Karel Hinterlechner: Iz Geologije. — Listek. — Jagič o Gau. — Ilešič Fran dr.: Korespondence iz dobe našega prep. roda. — Ilešič Fran dr.: Ljudevit Gaj. — Prijatelj Ivan dr.: Emil Korytko. — Ilirštvo v Slovencu. — Umetnost: — III. slovenska umetniška razstava v Ljubljani. — Slovenska umetniška razstava. — Književnost: Trdina Janez: Zbrani spisi. — Tomšek Jos. dr.: Italija, nje slava in beda. — Gangl Engelbert: Zbrani spisi za mladino. — Naše slike: (v 3 barvah). — Bužan Joso: Molitev. — Arndt: Ciprese. — F. Snyders: Z ribjega trga. — F. Snyders: Napad. — J. F. Millet: Žena mete maso. — F. Millet: Mavrica. — Kriehuber: Ban Josip grof Jelatič Bužinski. — Dr. Ljudevit Gaj.

Ta krasno ilustrovani mesečnik najtopleje priporočamo.

Gospodarstvo.

Hranite saje. Saje, postrgane iz dimnikov, dajajo prav dobro gnojilo, posebno za

lehe te saje in jim primešamo soli in pepela, obvarujemo vrt pred raznimi mrševi, in zelenjava bo v tem gnojilu izvrstno rastis. Za korenje in repo ni boljša gnojila od saje. Tudi sadnemu drevu koristijo saje. Trava posebno bujno raste tam kjer smo natrosili saj.

Sladkor se podraži in sicer 2 K po 100 kg.

Državna podpora. C. kr. poljedelsko ministrstvo je poddelalo "Goriškemu vinarskemu društu" — registrirani zadrugi z omejenim jamstvom v Gorici 4600 K podpore.

Kedaj se je pričelo saditi krompir v goriških Brdih? "L'agricoltore goriziano" piše o tem naslednje: Leta 1799 je kupil krompir za same v Trstu neki Jakop Fabrizio ud c. kr. kmet. društva in posetnik v Slovencu v Brdih in ga potem doma vsadil ter si mnogo prizadeval, da bi ga razmožil. Že leta 1802, ko je velika suša uničila vse druge poljske pridele in je nastala valud tega velika draginja, se je pokazalo, kako velike koristi je krompir. Leta 1815, 1816 in 1817 so bile letine zelo slabe, kakor poroča Fabrizio in pravi, da ko bi krompirja ne bilo, bi moral stradati ne le ljudi, ampak tudi živina, posebno pa preški. Prvi poskus v srečenjem krompirja je napravilo kmetijako društvo leta 1766 na Rafetu v Gorici in šele kakih 30 let pozneje so ga začeli saditi tudi v Brdih.

Vesti iz Goriške.

Iz finančne službe. Premeščen je iz Gorice v Trst finančni komisar dr. Marijan Cukar. Na njegovo mesto pride g. Hinko Perne, finančni koncipist; g. Perne je vippasti rojak.

Premeščen je postajenčnik pri Sv. Luciji pristav Kelec v Ljubljano. Na njegovo mesto pride pristav Ignac Perne iz Ljubljane.

Laško učitelj išče v Gradiški. Županstvo v Gradiški je dobilo te dni ministeriški odlok, s katrim se dovoljuje otvoritev prvega tečaja laškega učiteljščka z nastopom šolskim letom.

Na postaji v Gorici so tudi restavratorski natakarji surovi z našim slovenskim ljudstvom. Ako je kak priprost slovenski človek zašel v restavracijski II. razred, mu surovo kričijo nasproti: "Tam! Mars! Ven!" Izlasti oblasten je neki natakar, ki govori samo nemški. Lahko rečemo, da se slovenski človek, četudi priprosto oblečen, stokrat omikanje vede, nego pa tak nemški kulturtäger v — natakarškim fraku. Na slovenskem občinstvu je, da energično reagira na vsako tako žaljenje objektivnih tujev, ki prihajajo semkaj na našta, da si ta — poljivo lačni želodec. In če slovenski kmet hoče v restavracijski II. razred, mari njegov denar ni toliko vreden, kakor vsekogar drugoga!!!

x Blamaža sodrugov v Gorici. Za nedeljo 15. t. m. so načnajali veliki redni plakanati po mestu in okolici, da se bo vrnil ta dan v Gorici slavnosten obhod in veselica socijalnih demokratov. Znano je pač da na Goriškem niso tla za take internacionalne prireditve, vendar pa nismo pričakovati takega fiaska. Ob 8. uri zj. se je prikazala godba in čakala sodrogov. No, ob 11. uri je mabhnila godba vendarje proti Solkanu. Ves spreprod z godbo, otročadi in radovedneži vred je štel skupno s sodrugi kakih sto ljudi. Pasanti so čudno gledali. Pred Solkanom je bil namenjen slovenski vsprem. Vendar — tudi tam ni bilo nikogar in ljudje so se muzali. Za popoludne ob 2 je bil napovedan obhod po mestu. Na Goriščku je čakala godba — a ker sodrog v ni bilo, jo je mabhnila v neko pirllico. Sele ob 4. pop. se je zbral 30 ljudij, med njimi ženska z ruječo blazo. Napotili so se proti mestu kaj klavorno. Ta armada 30 ljudij je stopala brez voditev naprej; ulti običajnih študentov ni bilo med njimi. Mimogredno ljudje so zmajevali z glavami in se amejali. To je bil konč na povedane slavnosti! Menda je bil to zadnji sprevod stranke sodrugov na Goriškem.

Iz Podgora. Mnogi naši Podgorci bodijo vsaki dan v Gorico kupovat "Edinost", ki je precej razširjena v naši vasi, posebno otkar se ta list zanima tudi za naše razmere. Jako bi nam bilo usluženo, da bi kdo v Podgori prevzel razprodajo "Edinosti", ker vedno nismo prilike hoditi v Gorico. Prav lahko bi prevzel razprodajo g. Trpin, ki ima gostilno v trafi. Mislimo, da ni treba drugač nego obrniti se načrnost na upravnštvo v Trst. Rodoljub iz Podgora.

Kolesarska, pevska in sokolska slavnost v Mirnu, ki se bo vrnila v dolnjem Mirnu pri "Vrabcu" dne 5. septembra t. l. obeta biti velik. Do sedaj so svojo udeležbo naznali naslednja društva:

1. Kolesarsko društvo "Danica" v Gorici,
2. Pevsko izobraževalno društvo "Prešeren" v Št. Petru.
3. Pevski društvo "Jezero" v

DVORANA ZA SODBENE DRAŽBE ulica Sanita 23-25 pritličje.

Dražba, ki se vrni jutri 21. t. m. od 9. 12. predp.

Chiffoniers z ogledalom in brez ogledala, stenske ure, jedilna miza, stolice, nočne omari, umivalnik, klopi, ogledala, itd. e želen predpečnik, stiskalnica za pisma, temna soba, kovček, torbe, klobuki, ovratniki, zapornice, račice, spodne hlače, brisalke in poslošene moške oblike.

Nova prodajalnica manifakturnega blaga

 VELIKA
IZBERA

G. F. Della Pietra manifakturnega blaga in drobnih predmetov.

.. TRST .. Specijalitet: Izdelano perillo za moške in ženske.

Platno in razne tkanine.

Pohištvo solidno in elegantno
— po zmernih cenah —
Rafaele Italia

TRST — Via Maloanton

Prednjo nakupite pohištvo, blagovolite obiskati

zalogo pohištva Angelo Palma

TRST, ulica Giosuè Carducci 20, kjer najdete solid. blago

po najnižih cenah.

Pri nakupovanju jedilnih, spalnih in prejemnih sob, posebne olajšave ...

Mnenje gosp. prof. Dra. Ettore Marchiafava

Profesorja k vseučilišča Konsulenta Nj. Svetosti Papeža Pija X. v Rimu.

Gosp. J. SERRAVALLO

Trst.

Dal sem Vaše Železnato Kina-Vino Serravalo (Vino di China Ferruginoso Serravalo), katero ste mi blagovolili večkrat poslati, konvalcentom po nalezljivih boleznih, posebno po dolgotrajni influenci, in malokrvnim mladenkam. Častim se nazzaniti Vam, da sem dosegel z istim izvrstne uspehe.

RIM, 10. avgusta 1909.

Prof. Dr. Ettore Marchiafava.

Br. 3722. Makarska, 12. kolovoza 1909.

Oglas natječaja.

Na mjesto nadredara kod ove Općine, Makarsko-Primorske, uz godišnju plaču kruna hiljadu i dvjestotin (Kr. 1200), koju će primati od ove Općinske blagajne, na jednakne mjesечne predplatne obroke, te godišnji kruna stotinu i dvadeset (Kr. 120) u naslov odsjećnice za redarsku odijelo.

Zahtjeva se:

- a.) Austrijsko državljanstvo;
- b.) zdrava in čvrsta tjelesnog sustava;
- c.) dobu od 25 do 40 godina;
- d.) neporočnost;
- e.) podpuno poznavanje hrvatskog jezika u govoru i pisaju.

Rok natječaja traje do uključno 10. septembra t. g.

Natjecatelji, koji se nahode u javnoj službi, svoje molbe treba da uprave pišućemu putem predpostavljene im vlasti.

Od Općinskog Opraviteljstva

Načelnik:

Prisjednik:

KLARIĆ.

ALAČEVIĆ.

Umetni zobje . . .

Plombiranje zobjov.

Izdiranje zobjov brez

vseake bolečine
v zobozdravniškem kabinetu

Dr. J. Čermák in G. Zuscher

TRST

allea della Caserna št. 13, II. nadst.

Velika zaloga koles

RUDOLF RÖTL

TRST, ul. Acquedotto 21. Telefon 1238.

Zaloga koles: Peugeot, Waffenrad, Standard od 150 kron naprej Pnevmatiki in potrebščine.

Mehanična delavnica. Hitra postrežba. Cene zmerne.

Zaloga cementa

Tovarne Portland - Cementa društvo z om. Jam. v Spiljotu :: in cementnih plošč

SILVIO MALOSSI

Trst, ulica dei Gelsi št. 3. Telefon 18-89.

Dobrodobu. 4. Kolesarsko društvo "Vrtojba" v Vojtobi. 5. Kolesarsko društvo "Soda" v Kojskem. 6. Bratno društvo "Gradiste" pri Renčah. 7. Kolesarsko društvo "Bda" na Dobravem. 8. Kolesarsko društvo "Sloga" v Idriji. — Vsa bratska društva, ki so dobila abila, so učnino napročena, da se čim prej odzovejo vabilu, ker dne 25. t. m. bodo zaključek prijav. Odgovora trebamo tudi radi tega, da nam bo možno za časa razvrstati in razglaziti vepored. Darila za dirko so razstavljeni v oknu trgovine pri Batel-u, Dirkati, ki želijo dirkati, naj se vpišejo pri kolesarskem predsedniku društva "Miren" v Mirnu ali v Gorici pri Batelju. Zaključek prijav za dirko bo v soboto dne 4. septembra ob 9. uri večer. Vlga za dirkača je določena na 1 kronto. Na slavnosti bo nastopalo več teoloških sokolskih društev s prostimi vajami in na rednem, kakor tudi več pevskih društev. Vlilo se bo izrečenje z lepimi dobitki, polževa dirka, ples itd. Svirala bo sokolska godba iz Pratčine. Na obširnem prostoru, kjer se bo vršila slavnost, bo gostilna. Na razpolago bodo tudi mrlja jedila.

"Veselični odsek združenih društev".

x Nesreča pri kopanju. — Soča zahteva vsako leto ob poletnem času po nekaj žrtv. Prva žrtev je postal letos 13 letni Fran Paber iz Refuta št. 15, ki je moral pustiti v Sočinih valovih mledo življensja. V ponedeljek 16. t. m. ob 3. uri popludne, ko je vročina silno pripokala, so se bili namerili tovaristi Pahorja k Soči. Nagovarjali so Pahorja, naj gre tudi on, češ, da je vročina, in da se bodo kopali. Fantič se je s početka branil in ni hotel z doma, kakor da bi bil služil, da imači v smrt. Slednjč pa se je dal vendar pregovoriti in podal se je skupno s tovaristi k S. Č. Ta prišedšči so šli vse v reko kopat se. Fantič Pahor se je bil nekoliko oddaljil, a naenkrat se je začel pregrezati in čez malo je izginil pod vodo. Najbrž da ga je prijet krč. Kemaj so tovaristi opazili, kaj se godi s Pahorjem, so mu prisotekli na pomoč in so ga iztekli iz reke. Položili so ga breg in jeli klicati na pomoč.

Pri, ki je slišal vpitje, je bil goriški kolederec, stanujoci tam blizu. Pritekel je in poskusil, da bi rešil fanta z umetnim dihanjem. Toda, ves trud je bil zamašen: deček je izdihnih v malo minutah. Nato je prišel na hčer mesta goriški zdravnik Pittamiz, ki pa ni mogel storiti drugač nego konstatirati nastopivšo smrt. V tem trenutku pa je prizopuhal celo ponesrečenega fanta. — Ko je ugodil na travni ležečega mrtvega sina, je zajkal tako bolestno, da se je storilo mimo ejo pristopiti zdravniku, ki je pad vajen takih prizrov. Ko se je oče nekoliko potoležil, je zaprosil, naj mu dovolje, da preneže mrtvega sina na dom. — Ta slučaj naj služi v svarilo mnogim staršem, ki čestokrat pribrije svoje otroke v Sočo čisto same in brez spremstva odraslih. Ko bi bil v gorenjem službu odrasel človek, takoj pri roki, bi morda ta nesreča ne bila skončala s smrtoj.

Vesti iz Istre.

Dolina, 18. avgusta 1909. Danes, ob prvi rojstni dan Njegovega Veličanstva v Dolini, smo nabrali za šolsko družbo sv. C. in M. za Istru, z motivom, da se čim prej odpre slovenska šola na Miljskih hribih, zmesek 16.03 K.

Slovene službe božje v Dolini se je udeležilo vse učiteljstvo, občinski svet z županom in deželnim poslancem Pangerom na čelu, c. k. orožništvo in c. k. finančna straža ter našega občinstva.

Po službi božji je bil sestaneck pri goštu Pangercu. — Domacin.

Iz Boršta. G. urednik! Vaš dopisnik v ponedeljku "Edinosti" (16. avg. t. l.) je bil gotovo slaboučen glede sviranja himne pred hišo g. Sedmaka.

Stvar je namreč tako: g. Sedmak je zahvalil, da se svira "Cesarško himno", a ne kakvo narodno himno in to iz sledenih dveh razlogov:

1. Narodne himne ni zahteval ker se je bil kakega "veleizdajniškega procesa" kakor je bil nepravilan lansko leto v tem času proti raznim osebam v Dolini in Boljuncu.

2. Mož se zaveda svojega dostojaanstva kakor "občinski sveto-nalec", torej kakor nekak zastopnik cesarske oblasti v Borštu.

Cast, komur čast!

Razne vesti.

Prenos kosti matere Ljudevitja dr. Gaja. Zagrebški občinski svet je sklenil, da se zemške ostanke matere dr. Ljudevitja Gaja prenesete z Jurjevskega na centralno pokopališče Miregoj. Ob tej priliki se bodo vršile primerne svetlosti.

Ponesrečil se je na Raksi 17 letni reslec Zimmermann iz Gradca. Padel je 70 metrov globoko in mrtve obležal.

Prstan cesarjeviča Rudolfa? V Gögenjških gozdih na Solograškem je našel nek pastir dragoceno prstan s črko R. Strokovni izjavlja, da je prstan umrlega cesarjeviča Rudolfa.

Princ Gjorgje zaročen. — Beligradska "Prašna" ja ha, da se je princ Gjorgje zaročil s hčerjo nekega bogatega uglednega beligradskega trgovca. Se je li že tudi izvita zvoka ni še gotovo, res je, da se je v zadnjem času o princu Gjorgiju in o tej trgovci hčeri mnogo govorilo.

Samonor bogata vdova. Iz Požuna počelo: V sredu so našli na strehi obešeno

vodo Herlit. Njeni pokojni mož je bil graditelj in jez je zaznani nad mimo premoženja. Umrl je pred par meseci v Hamburgu, sode se, da je tudi on izvršil samomor. Njegova mlada žena, ki je sedaj tako tragidno zvrnila, je silno trpela na živilih.

Nizja realka v Šibeniku. Ceser je odobril predlog, da se v Šibeniku ustavi nižja realka. Prvi razred se otevri početkom šolalnega leta 1909—1910.

Kraljeva Viljemina občela. Iz Amsterdamca prisojajo, da kraljica Viljemina ni zdrava. Pokazujejo se na njej znaki globoke melanholije.

Slovenski mizar. Priporočamo vsem našim čitatevem našega mizara, Miloša Majcena, ki ima svojo delavnico v ulici dei Leo št. 2, kjer izdeluje vsakvrstno in tudi na fneje počitivo po zmernih cenah.

Tem tepleje priporočamo našim čitatevem ga. Majcena, ker je zvest sin našega naroda.

Mali oglasi

Išče se gostod ali gospodična, več slovenske in nemške korespondence, kakor tudi knjigovodstva, kateri bi izven svojih uravdih ur v neki trgovini popoludne obvljal gorji navedene posle. Samo pismene ponudbe pod "Knjigovodja" poslati je na Inseratni oddelek Edinosti. — NB. V ponudbi nej se navede zahtevano plačilo.

Išče se spretnega mizara s svojim orodjem na dom. Prednost imajo Šrajevi. — Mihal Vodopivec, Barkovlje pri Gašparetih. 1433

Meblovano sobo se odda s 1. septembrom v ulici Commercio št. 11, III. 2000

Gostilničar Kulot "Pri treh prijateljih" v Gorici, ulica Caserma 11, se priporoča z dobro kuhinjo in izvrstnim vinom. 1322

Bivši gostilničar član N. D. O. Josip Dodic naznana slav. občinstvu in delavstvu, da je prevzel gostilno G. Petrica v ulici Valdirivo št. 38, kjer toči 4 vrste dalmatinskega v naš ter prve vrste Krnovo pivo. Obračal bo vao avto pozornost na točno postrežbo. 1419

Prodajo se moderne spalne sobe in ravno tako raznovrstno pohištvo ter sprejema naročilo za vsakovrstna mizarska dela. — Majcen Miloš, mizar, Leo 2. 1403

V Kazljah se priredi **Javni ples** v nedeljo 22. avgusta na dvorščku gostilne "Dolgan". Svirajo godbeno društvo iz sv. Kriza. Prekrbljeno bo z jedjo in pristnim kraškim teronom. Toči se tudi teran na osmicah. — Alojz Gec in Ivan Vran. 1380

Išče se za neko parno žago, ki je zvezala z izdelovanjem zabojev zmožen knjigovodja. Prednost imajo taki, ki so v lesni steki izvrgeni ter večji poleg slovenskega ali hrvaškega, tudi nemščine ali italijančeve. Nastop službe takoj: plača po dogovoru. Ponudbe z referencami naj se poslati na Inseratni oddelek Edinosti pod "Knjigovodja" P. R. 1412.

Fotograf Anton Jerkić Trst, Via delle Poste št. 10, Gorica, Gospodska ulica št. 7. 1357

NOVI DOBODI. V dobroznani prodajalnici oblek **Alla città di Trieste, Trst** ul. G. Carducci 40 (prei Torrente)

Velika izbra moških oblik od K 14 do 44, deških od K 9 do 28. — Obleke za otroke od 3 do 10 let od K 2 do 16. Zalogu tu in inozemskoga blaga za obleke po meri, ki se izvršujejo v lastni delavnici. Specijaliteta blag, jop in srage za deške, po neverjetno nizkih cenah.

,Alla città di Trieste" Trst, ul. G. Carducci 40 (prei Torrente)

Točna in solidna postrežba.

Prvo primorsko podjetje za prevažanje pohištva in spredicij, podjetje

Rudolf Exner, Trst

VIA DELLA STAZIONE št. 17

Filialke: v PULI, GORICI, REKI in GRADEŽU

Prevažanje pohištva na vse kraje tu in inozemstva v zaprtih patentnih vozovih za pohištvo, dolgih 6 do 8 metrov.

Pošiljanje predmetov, ki se jemljejo na potovanje in prevažanje blaga na vse svetovne proge.

Sprejemajo se tudi pohištvo in druge predmete v shrambo v lasta za to pripravljena suha skladista.

EDINI TRŽAŠKI ZAVOD ZA ČIŠČENJE IN SHRANJEVANJE PREPROG „VACUM CLEANER“.

Točna in solidna postrežba.

Pojdite v kopelji: na miljski obrežji

(Lastnik Gerardo Postogna)

Vstopnice se dobivajo na parnih miljskih družb ter stanejo z vožnjo vred tja in nazaj 50 st.

NB. Ob nedeljah in praznikih so veljavne le one vstopnice, ki se kupijo na parniku "Gian Paolo".

NOVO POGREBNO PODJETJE

H. STIBIEL in dr. se je preselilo na

Corso št. 49 (Piazza Goldoni)

z bogato opremo za vsakovrstni pogreb.

in prodajalnico mrtvaških predmetov in vsakovrstnih vencev iz umetnih cvetlic perle, porcelana itd. itd.

: Velika zaloga :

voščenih sveč.

Prodaja na deb. in drobno.

Prodaja na deb. in drobno.

z bogato opremo za vsakovrstni pogreb.

in prodajalnico mrtvaških predmetov in vsakovrstnih vencev iz umetnih cvetlic perle, porcelana itd. itd.

: Velika zaloga :

voščenih sveč.

Prodaja na deb. in drobno.

Prodaja na deb. in drobno.</